

Samen maken we school
Pesten voorkomen kan je leren....

Actieplan

BASISSCHOOL
Koning Boudewijn

Werken aan sociale vaardigheden
Gezondheid- en Gelijke Onderwijskansenbeleid

Inhoudstabel

Voorwoord schoolvisie		p 3
Luik 1	Fysieke en/of verbale agressie horen niet op onze school!	p 4
	1. Schoolreglement	
	2. Maatregelen en sanctiebeleid	
Luik 2	Een preventieve aanpak via sensibiliseren en responsabiliseren	p 5
	Pesten voorkomen kan je leren.....	
	1. Elk kind draagt de gevolgen van pesten	
	2. Is plagen ook pesten?	
	3. Ruzie maken mag?	
	4. Waar en wanneer wordt gepest?	
	5. Hoe gebeurt pesten?	
	6. Beeld van de betrokkenen.	
	7. Vooroordelen rond pesten.	
	8. Signalen van slachtoffers en pestkoppen: hoe identificeren?	
	9. Gevolgen van pesten voor slachtoffer en pestkop.	
Luik 3	Het schoolspecifiek pestactieplan	p 10
	Onze aanpak op school en/of klasniveau: afspraken	
	1. Preventie op de speelplaats	
	2. Preventie in de klas: pesten/plagen	
	3. Actieplan bij pesten (gebaseerd op 4 laden model Peter Adriaenssens /NAS GO! & No blame-methode (3 ^{de} graad?)	
	4. Vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders	
	Adviezen aan de ouders van onze leerlingen	p 20
	1. Adviezen	
	2. Documentatie, websites	
	3. Klasse filmpjes GROEI	
	http://www.klasse.be/leraren/tvklasse.php?q=tvklasse/reeksen/groei	

Voorwoord schoolvisie

Pest Preventie Plan – voorwoord schoolvisie

Werken aan **welbevinden** en **betrokkenheid** in een **veilig klimaat** voor alle bewoners van onze school - leerlingen én schoolteam én ouders én externen... - is één van onze prioritaire doelstellingen.

Hierbij is het pedagogisch project het *GO* ons uitgangspunt.

Wederzijds respect - **eer bieden** - , hanteren we als basisprincipe bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Met dit actieplan willen wij, als team, duiden dat we **in de eerste plaats**, het accent leggen op **een preventieve aanpak** via sensibiliseren en responsabiliseren.

Binnen dit kader engageren we ons om dagelijks te werken aan sociale vaardigheden - conform de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en ons leerplan -, aan de hand van pedagogisch-didactische werkvormen, modellen en materialen.

Anderzijds, willen wij een duidelijk signaal geven dat **fysieke en/of verbale agressie niet horen op onze school**.

Bij een incident van die aard, wordt betrokken leerling onmiddellijk verwijderd van de locatie - klas, gymzaal, zwembad, speelplaats... en naar het zorglokaal begeleid.

De zorgcoördinator of directie informeert de ouders.

Sanctie voor fysieke en/of verbale agressie t.o.v. een medeleerling:

minstens $\frac{1}{2}$ dag

Sanctie voor fysieke en/of verbale agressie t.o.v. een lid van het team:

Minstens 1 dag.

In het schoolreglement worden verdere procedures voor orde- en tuchtmaatregelen toegelicht.

In het **derde luik** stellen we ons **pestactieplan** - verdraagzaamheidsplan - voor.

Dit plan houdt naast het inzicht in pestgedrag, ook concrete afspraken, acties en adviezen in.

Op die manier willen elke bewoner van onze school duidelijk informeren over oorzaak en gevolg, over attitudes en vaardigheden.

Wij geven jullie graag, in een notendop, de acties op school- en klasniveau mee.

Jullie ontvangen een kopie van de power point presentatie van ons Pest Preventie Plan op de oudercontactavond of via de leerkracht.

Voor vragen of info: contacteer ons voor een afspraak.

Samen gaan we ervoor, samen maken we school.

Met vriendelijke groeten Het team & de directie

Luik 1	Fysieke en/of verbale agressie horen niet op onze school!
--------	---

Schoolreglement

Maatregelen en sanctiebeleid

Fysieke en/of verbale agressie horen niet op onze school.

1. Graag verwijs ik naar het schoolreglement:

de directeur kan een tuchtmaatregel nemen als het gedrag werkelijk een gevaar vormt voor het ordentelijk verstrekken van het onderwijs en/of de verwezenlijking van het eigen opvoedingsproject van onze school in het gedrang brengt.

De directeur zal dus slechts tuchtmaatregelen nemen als de maatregelen van orde geen effect hebben of bij zeer ernstige overtredingen. Hieronder vallen overtredingen zoals opzettelijk slagen en verwondingen toebrengen, opzettelijk essentiële veiligheidsregels overtreden, opzettelijk en blijvend de lessen en activiteiten storen, zware schade toebrengen of diefstal plegen.

2. Bij een incident van die aard, wordt betrokken leerling onmiddellijk verwijderd van de locatie - klas, gymzaal, zwembad, speelplaats... en naar het zorglokaal begeleid. De directie informeert de ouders.

Sanctie voor fysische en/of verbale agressie t.o.v. **een medeleerling:**

minstens $\frac{1}{2}$ dag

Sanctie voor fysische en/of verbale agressie t.o.v. **een lid van het team:**

minstens 1 dag mag de leerling de lessen en activiteiten van zijn leerlingengroep niet meer volgen. De leerling moet wel aanwezig zijn op school en krijgt eventueel extra taken.

Bij aanhoudend agressief gedrag kan de directeur overgaan tot **tuchtmaatregelen**, vermeld in het schoolreglement en volgens de geëigende procedure.

Luik 2 Een preventieve aanpak via sensibiliseren en responsabiliseren.
Pesten voorkomen kan je leren.....

1. Elk kind draagt de gevolgen van pesten.

Slachtoffers van pesten hebben het in de school erg moeilijk. Angst verdriet en eenzaamheid zijn voor hen dagelijks terugkerende gevoelens. Soms wordt het voor hen onhoudbaar, worden kinderen depressief, ziek ...

Als ouder wil je dat jouw kind dit nooit overkomt. Toch is het evenmin een pretje als je hoort dat je kind zelf een pestkop is. Het doet pijn als anderen je kind beschuldigen, hoe lastig je kind thuis ook mag zijn. Je krijgt als ouder het gevoel dat je gefaald hebt. En - hoe zeer je ook je best hebt gedaan - hoe pak je zulk probleem dan best aan?

Vergeet ook niet dat kinderen die als 'toeschouwers' worden beschouwd onder pesten zullen lijden. Uit angst voor de pestkop nemen ze deel aan de pesterijen. Er ontstaat een klimaat van onveiligheid, waarin kinderen zich onoprecht en asociaal gedragen. Spontaan en vrij samen spelen en leren is er niet meer bij... .

2. Is plagen ook pesten?

Plagen	Pesten
Is onschuldig en gaat vaak samen met humor	Men wil bewust iemand kwetsen en kleineren
Is tijdelijk	gebeurt herhaaldelijk, stopt niet meteen
Speelt zich af tussen gelijken	'de pestkop ligt altijd boven'
Is te verdragen	Gebeurt met het doel te kwetsen
Meestal één tegen één	Een groep zoekt meestal één slachtoffer

3. Ruzie maken mag?

Pesten is berekend iemand pijn willen doen, iets vernielen of iemand laten merken dat hij waardeloos is. En dat gebeurt telkens opnieuw! De pestkoppen zijn meestal dezelfde, de slachtoffers ook... .

Ruzie maken mag... hoe raar dit ook klinkt. Het helpt kinderen om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Hoe ga je om met agressie, hoe onderhandel je, wanneer ga je te ver? Terwijl ze ruzie maken, zoeken ze immers hun positie in de samenleving. Kinderen worden sterker als ze het zelf kunnen oplossen. Er moet dus een zone blijven waarbinnen ze kunnen plagen en ruzie maken.

4. Waar en wanneer wordt vooral gepest?

Pesten komt vooral voor op momenten dat de klasgroep ontsnapt aan het toezicht van volwassenen: tijdens de speeltijd, in de gangen, op uitstappen, op weg naar school,

5. Hoe gebeurt pesten?

Pesten komt vooral voor bij kinderen tussen 10 tot 12 jaar. Dit sluit niet uit dat het pestgedrag ook kan voorkomen bij jongere kinderen.

Een overzicht van enkele wijzen waarop pesterijen voorkomen:

- Woorden gebruikt als wapens: schelden, vernederen, vernederende opmerkingen maken, ... Wie een grote mond opzet krijgt vaak respect. Verbaal pesten is ook makkelijk te gebruiken en laat geen bewijzen na.
- Vechten slaan, schoppen, ...
- Stelen en vernielingen aanrichten
- Uitsluiten of negeren
- Steaming: Een groep kinderen die een individu afdreigen, vernederen totdat hij geld of een voorwerp afgeeft.
- Cyberpesten: pesten via internet, sms of e-mail.

6. Beeld van de betrokkenen

Het slachtoffer of de gepeste

- ✓ staat afkerig tegenover agressie en geweld
- ✓ is meestal fysiek zwakker
- ✓ is eerder in zichzelf gekeerd
- ✓ is vaak angstiger dan andere kinderen
- ✓ durft niet voor zijn mening uitkomen
- ✓ heeft een lage dunk van zichzelf
- ✓ voelt zich eenzaam
- ✓ zoekt vaak de leerkracht op, wat dan weer de pestkoppen provoceert

De pestkop

- ✓ is fysiek sterker dan het slachtoffer
- ✓ wil stoer doen en imponeren
- ✓ wil zichzelf bewijzen
- ✓ is impulsief en agressief
- ✓ kan moeilijk met de regels omgaan
- ✓ heeft een groot idee van zichzelf
- ✓ kan zich moeilijk inleven
- ✓ geniet respect maar in hoofdzaak uit angst, niet uit waardering.

7. Vooroordelen rond pesten

Pesten zou vanzelf wel overgaan

Fout! Wanneer er niets aan gedaan wordt, zal het enkel maar erger worden.

Je zou van pesterijen harder worden.

Plagerijen leiden tot enige hardheid maar pesterijen 'breken' slachtoffers. De gepesten worden overtuigd van hun minderwaardigheid en onzekerheid. Het pesten is dus geen stimulans, maar een belemmering voor hun ontwikkeling.

Slachtoffers lokken het meestal zelf uit.

Ja en nee. Dit is soms het geval, maar het mag zeker niet veralgemeend worden.

8. Signalen herkennen van slachtoffers en pestkoppen

Signalen van slachtoffers

- ✓ ze lijken niet echt vrienden te hebben
- ✓ ze worden vaak als laatste gekozen
- ✓ ze geven een onzekere indruk
- ✓ ze zien er ongelukkig uit
- ✓ ze worden vaak uitgelachen
- ✓ hun bezittingen worden beschadigd
- ✓ ze komen niet graag naar school

Signalen van pestkoppen

- ✓ ze proberen te overheersen in allerlei situaties
- ✓ ze zijn vaak tegendraads
- ✓ ze aanvaarden geen tegenwerking
- ✓ ze doen heimelijk
- ✓ ze spotten, lachen iemand uit
- ✓ ze intimideren
- ✓ ze maken dingen stuk
- ✓ ze roddelen
- ✓ ze sluiten iemand uit

9. Mogelijke gevolgen van het pesten

Als we beseffen wat de gevolgen kunnen zijn, is alertheid voor elk signaal de boodschap.

Het blijft niet bij blauwe plekken of een nachtje piekeren over een kwetsend woord. De pesterijen kunnen een leven lang iemand achtervolgen.

De gevolgen voor beide partijen zijn niet te onderschatten. Iedereen gaat lijden onder de pesterijen omdat de groepsgeest bedorven is.

Het slachtoffer kan

- ✓ een minderwaardigheidsgevoel krijgen en zich daardoor onzeker gedragen
- ✓ amper nog voor zichzelf durven opkomen
- ✓ zijn vertrouwen verliezen tegenover andere mensen
- ✓ schoolangst hebben, maar ook andere angsten kunnen de kop opsteken later in het leven.
- ✓ concentratiestoornissen ontwikkelen
- ✓ geen initiatieven meer durven nemen
- ✓ in het ergste geval depressief worden en later zelfmoordneigingen vertonen.....

Het kan dat de pestkop

- ✓ op lange termijn geen echte vrienden meer overhoudt
- ✓ zich vastwerkt in de pestrol en ondanks een positieve verandering in zijn gedrag vanuit zijn verleden als pestkop de grootste moeilijkheden ondervindt om een andere rol aan te nemen.
- ✓ op latere leeftijd in botsing komen met de maatschappij (crimineel gedrag, ontslag,...).

Luik 3 Het schoolspecifiek pestactieplan

Zowel leerkrachten, ouders als kinderen zijn medeverantwoordelijk opdat het **welbevinden** van iedere bewoner optimaal blijft. We zijn allemaal **betrokken** partij. Vanuit het belang van **verbondenheid** roepen we samen het pesten een halt toe.

Ons **actieplan tegen pesten** is een regelgevend systeem dat:

- duidelijk omschrijft wat we verstaan onder pesten,
- expliciet aangeeft dat we pesten niet tolereren,
- alle betrokkenen wil sensibiliseren door bewustmaking van de gevolgen van pestgedrag.
- beschrijft hoe het pestprobleem kan aangepakt worden,
- de rol van iedere betrokkene kadert.

Kinderen durven vaak de stap naar de volwassene om te zeggen dat ze gepest worden niet zetten.

Veel voorkomende drempels zijn:

- ✓ zich schamen voor wat hen overkomt
- ✓ bang zijn dat ze niet geloofd zullen worden
- ✓ vrezen voor nog ergere pesterijen uit wraak
- ✓ denken dat ze zelf de schuld zullen krijgen
- ✓ moeilijk kunnen inschatten welke handelingen of uitspraken accepteerbaar zijn.

Bij vermoeden van pesten verhogen wij als team onze aandacht voor hoger vernoemde signalen.

Om tot een oplossing te komen zijn onze observaties en interventies doelgericht.

Duidelijke afspraken zijn nodig.

Een uniforme aanpak geeft de beste resultaten.

Onze aanpak op school en/of klasniveau: afspraken

1. Preventie op de speelplaats:

speelplaatsplan, speelkoffers, speelplaatsspelen, speelplaatsafspraken

Speeltijd is het moment bij uitstek waar kinderen vrij - onder toezicht - kunnen spelen met elkaar. Dit gebeurt meestal op de speelplaats en/of in de speelweide. Bij slecht weer in de polyvalente hall en de sportzaal.

In het belang van de ontwikkeling van de motorische competenties van de leerlingen moeten spelactiviteiten met of zonder materiaal, op zelfstandige wijze kunnen uitgevoerd worden. Spellen moeten aangeleerd worden, zodat kinderen hun speelbagage kunnen uitbreiden.

Het verwerven van sociale vaardigheden en attitudes (cf+ ODET) komen hier expliciet aan bod.

Onze speeltijd in een notendop

speelplaatsplan:

- afgebakende rustige of afwisselende zones (zie plan)

speelplaatsspelen:

- voetbalzone
- basketbalzone
- miniscouts

speelkoffers per klas

- inhoud koffers:
- elke klas beschikt over een eigen speelkoffer. Bij het begin van het schooljaar wordt de inhoud door de leerkrachten aan de leerlingen voorgesteld. De spellen worden gespeeld. De afspraken vastgelegd: waar en hoe wordt met het materiaal gespeeld? Volgens beurtrol zijn wekelijks 2 leerlingen verantwoordelijk voor hun klaskoffer.
- Er wordt voor elke klas een jaarlijks budget voorzien voor de aanvulling van het spelmateriaal.

speelplaatsafspraken

- leefregels en afspraken geven duidelijkheid en creëren veiligheid
- ***Citaat schoolreglement p 23: Speelgoedwapens, MP3-spelers, Gameboys en dergelijke zijn verboden mee te brengen naar school.***

- *De leerlingen brengen **geen eigen** spelmateriaal of gadgets mee naar school, tenzij dit schriftelijk door de leerkracht gevraagd wordt in het kader van een lesactiviteit.*
- *Op de speelplaats heeft elke klas **zijn eigen speelkoffer** met aangepaste spelen en materialen.*
- *Spellen worden in eigen beheer - leerkracht en leerlingen - periodiek aangevuld.*
- *Indien leerlingen zich niet houden aan de afspraak, worden de spellen, gadgets... **in bewaring genomen** door de betrokken leerkracht van toezicht. De **ouders** worden via de agenda van hun kind uitgenodigd om de spullen op het secretariaat af te halen.*

2. Preventie in de klas: afspraken pesten/plagen

Engagement 1

September

- Elke leerkracht houdt met de kinderen een **kringgesprek** over pestgedrag. Ze bespreken samen wat pesten is. De meester of de juf laat duidelijk voelen dat zo'n gedrag op onze school niet thuishoort. Maatregelen worden kenbaar gemaakt.
- De leerkracht introduceert de babbelbox en de gedragsroos (axenroos).
- De leerkracht legt de klasregels en -afspraken uit (dikke duimregels)
- De leerkracht houdt na elke middagspeeltijd even de vinger aan de pols.

Engagement 2

Op klasniveau past elke leerkracht volgende tips toe

(nascholingsessie NAS Creatief omgaan met grensoverschrijdend gedrag 2009-2010)

- Stel duidelijke regels voor in de klas : wat wil je horen, wat wil je zien.
- Onderwijs de regels direct: doe voor (rollenspellen) over hoe het wel en niet moet. Oefen de regels regelmatig, grijp er regelmatig naar terug. Bekrachtig uitvoerig wanneer de regels gevolgd worden.
- Geef aandacht aan het gedrag dat je wil zien.
- Geef zo weinig mogelijk aandacht aan kleine misdragingen, maak van een mug geen olifant.

- Houd je aanwijzingen kort en duidelijk, zeg je leerlingen wat ze moeten doen, niet wat ze moeten laten. Vb. ga zitten, neem je boek op pagina 5 en begin te werken. Zeg niet: hoeveel keer heb ik je nu al niet gezegd dat je meteen moet gaan zitten en ...
- Gebruik een vast signaal om de aandacht te trekken. Bespreek wat je van de leerlingen verwacht als je de aandacht vraagt. Vb. oogcontact, luisterhouding...
- Laat duidelijk zien wat de consequenties van onaanvaardbaar gedrag zijn. Bedenk goed wat voor jou onaanvaardbaar gedrag is en welke consequenties je daaraan wil koppelen.
- Leer de consequenties. Vb. leer de procedure van time-out, bespreek wat je verwacht van het kind in time-out. Creëer een prikkelarm plekje bij voorkeur in de klas.
- Als onaanvaardbaar gedrag niet verandert, dan moet het gedrag van de leerkracht veranderen. Probeer uit te zoeken waarom de leerling dit gedrag stelt.
- Ongewenst gedrag is **de** manier om aandacht te krijgen!
- Behandel de leerling altijd met respect: blijf rustig (cf. vulkaan) en praat op neutrale toon.
- Gebruik geen sarcasme maar humor.
- Vermijd een machtsstrijd! Een machtsstrijd ondermijnt je gezag.
- Leer je leerlingen kennen: probeer met iedere leerling een band op te bouwen. Zoek uit wat de interesses zijn van de leerling.
- Zorg voor een veilige omgeving, zeker voor leerlingen uit een chaotische onveilige thuissituatie.
- Wees voorspelbaar: werk aan orde en regelmaat, dit brengt rust en veiligheid voor de leerling.
- Werk met collega's, ouders samen.

Engagement 3

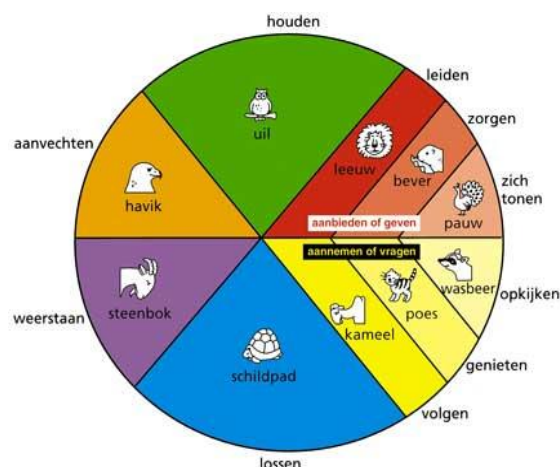
September

- De directie en zorgcoördinator houden **een zorgbabbel** voor elke klasgroep en geven duiding over goedgehumtst en slechtgemtst gedrag (axenroos) en de schoolafspraken en regels.

Engagement 4

Voel je goed in je vel en leer je gevoelens en gedragingen (her)kennen, in kaart brengen en verwoorden met:

- De Hoplakoffer voor K1, de doos vol gevoelens voor K2 en K3 en het huis vol gevoelens voor klas 1 tot 6.
- Maandactie axenroos.
 - Elke maand staat een item van een welbepaald gedrag in de kijker. Dit item vinden de ouders ook terug op de jaarkalender.
 - Jaarkalender-item van de maand : **noteer het item op je bord**, neem het mee in je kringgesprekken, haal het huis vol gevoelens in je klas....opdat de continuïteit van doelgerichte intenties zou gegarandeerd blijven en kan resulteren in voelbare effecten. **Opdracht:** de activiteit met doelstelling en evaluatie wordt met fluokleur aangeduid in agenda.
 -

September: Kom, ik wil jullie graag een nieuw spelletje leren...(Sjef, leeuwgedrag-leiden)
Oktober: Ja, ik wil graag meespelen...ik respecteer de spelafspraken! (Kadosj, kameelgedrag-volgen)

November: Hebben jullie ruzie...? Kan ik helpen? (Bizy, bevergedrag-zorgen)
December: Ik vind het zo gezellig als je me telkens groet...(Bolletje, poesgedrag-genieten)
Januari: Kijk eens hoe flink ik speel met de hippe speelkoffers... (Zieme, pauwgedrag-tonen)
Februari: Cool zeg... wat kan jij gezellig samen spelen! (Dag, wasbeergedrag-opkijken)
Maart: Nee, stop met ruzie! ... Ik speel zo niet mee! (Bonkie, steenbokgedrag-weerstaan)
April: Ik zie met mijn scherpe blik ... vechten is niet eerlijk! (Krek, havikgedrag-aanvechten).
Mei: Bij mij kan je altijd terecht voor gouden adviezen en wijze raad! (Itsj, uilgedrag-houden)
Juni: Soms speel ik ook gewoon eens liever alleen...(Slosse, schildpadgedrag-lossen)

- Vriendjesweek

- jaarlijks terugkerend project 2de week februari
- Pesten voorkomen kan je leren.... 'Hoe mooi...' het ANTI- pestlied van Yeti

CLIP: prachtige foto's van onze leerlingen in Yeti CLIP editie februari met op het einde van de clip ONZE speelplaatsmuur met de yeti graffiti, gerealiseerd met kunstenaar en onze 6de klassers met juf Gerdje en juf Evy op 28 januari 2011!

Gewoon om fier op te zijn. Meer fotomateriaal daarover in de Yeti editie maart 2011!

Klik op de link

<http://www.yeti.be/hoemooi?m=rambo/216/m33774f5322033a393b0709b7f9399598>

Engagement 5

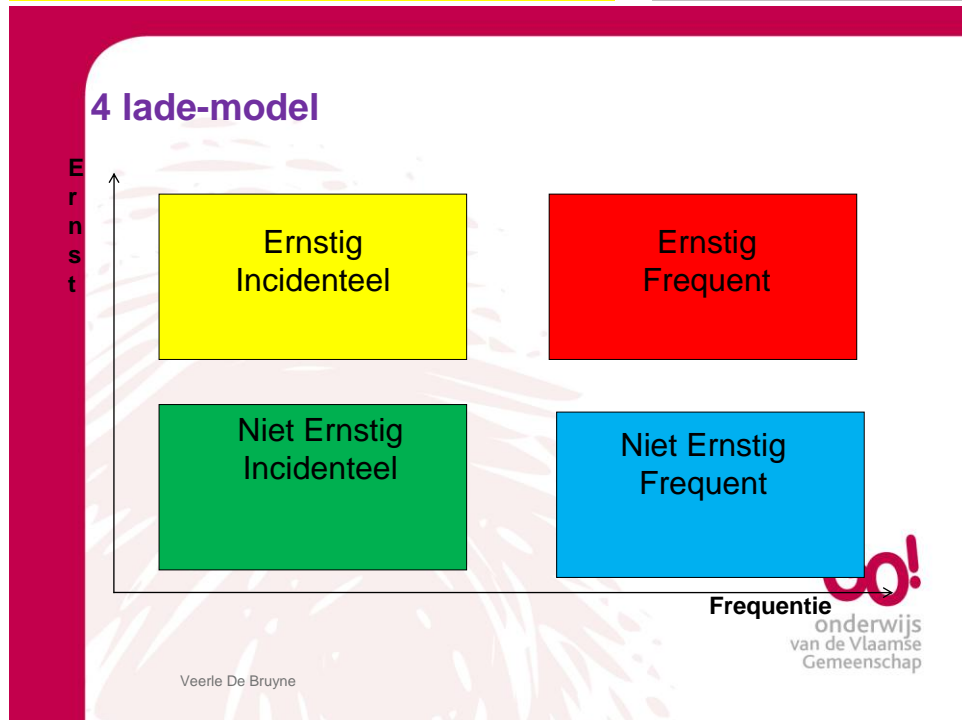
In het kader van verdere professionalisering engageert het voltallig team zich om o.a. nascholingen te volgen.

2006-2010: nascholing axenroos (2 sessies, toneelstuk, tentoonstelling jeugd en vrede *TV 6.10.2009), didactische materialen.....)

2010-2011: nascholing creatief omgaan met grensoverschrijdend gedrag (3 sessies)

3. Actieplan bij pesten

Gebaseerd op 4 lade-model Peter Adriaenssens /NAS GO! & No blame-methode

(Sanctiebeleid op onze school via 4 lade-model: zie powerpointpresentatie in bijlage)

De school gebruikt een cahier-logboek voor leerlingenbegeleiding. Hierin worden ook de incidenten genoteerd die zich tijdens de speeltijden voordoen. Ook deze die op het eerste gezicht onschuldig lijken.

Bij **pestgedrag** worden de zorgcoördinator en de directie op de hoogte gebracht. Directie of zorgcoördinator nemen contact op met de ouder(s) voor een overleg.

Afspraak 1

Bij melding van **plaag/pestgedrag** proberen we eerst om dader en slachtoffer de kans te geven het zelf bij te praten. Ze worden verplicht om vijf minuten met elkaar te praten en nadien terug naar de leerkracht te komen. Tijdens het gesprek spreken de leerlingen elkaar aan met hun voornaam.

Als er een oplossing is, dan vraagt de leerkracht om zichtbaar handen te schudden en sorry te zeggen. Waarschijnlijk gaat het in zulke gevallen niet om echt pestgedrag, eerder om **een banale ruzie**.

Afspraak 2

Op het moment dat beide partijen er **niet** uitkomen, gaat de leerkracht een verhelderinggesprek aan en probeert nieuwe afspraken te maken.

De kinderen krijgen de kans **om zonder straf een positieve relatie** op te bouwen. Voor kinderen vanaf het 4de leerjaar kan ook de no blame - methode uitgetoetst worden. Deze methode wordt verder in dit plan toegelicht.

Afspraak 3

Indien het **pestgedrag aanhoudt** wordt **een handelingsplan** opgesteld.

De zorgcoördinator neemt, in samenspraak met de directie en de leerkrachten, contact op met de ouder(s) voor een gesprek betreffende het handelingsplan, via telefoon of brief met antwoordstrookje voor ontvangst, onder gesloten omslag.

Stap 1. Bij een eerste overtreding

- er wordt gepraat met de pestkop en de gepeste
- melding aan de andere leerkrachten
- ouders worden verwittigd via de agenda, ook die van de meelopers
Meneer, mevrouw uw kind was betrokken bij pestgedrag op school.
- de pestkop moet zijn verontschuldigen aanbieden aan de gepeste.

Stap 2. Bij een tweede overtreding

Bij herhaling van het pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en treden de fases van bestraffing in werking. Hij oordeelt in eer en geweten of één of beide partijen de sanctie krijgen.

- er volgt een uitgebreid gesprek over pesten in de klasgroep.
 - met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij
 - met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen
 - samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen
- de leerkracht tracht de zwijgende meerderheid aan de kant te krijgen van de gepeste.
- de pestkop moet zich aanmelden bij de directeur

Stap 3. Bij een derde overtreding

Het team wordt nogmaals op de hoogte gesteld van de problemen. De zorgcoördinator is de vertrouwenspersoon voor beide partijen en de pestkop en de gepeste moeten zich bij de directeur melden.

- de ouders van de pestkop worden uitgenodigd op school
- de pestkop krijgt een strafwerk

Stap 4. Bij een vierde overtreding

Strafmaat wordt bepaald

Sociaal isoleren (time-out) lijkt ons een zinvolle straf. De leerkracht schat de ernst van de straf in en kan tot de volgende besluiten komen:

- ✓ korte speeltijd kwijt voor een verbale ruzie
- ✓ ganse middagpauze kwijt voor een ruzie met geweld
- ✓ geen speeltijd voor een ganse week voor pestgedrag met fysisch en/of verbaal geweld. Hier worden de ouders schriftelijk uitgenodigd door de zorgcoördinator of de directeur. Er wordt een **HERSTELCONTRACT (blauwe lade)** na **PESTEN** opgesteld met **de pestkop**.

Stap 5. Na de straf voor hardnekkig pestgedrag

Na de straf voor pestgedrag houdt de leerkracht samen met zorgcoördinator/directie opnieuw een kort gesprek aan met de pestkop om na te gaan of hij/zij zich bewust is van zijn daden.

Hij/zij wordt verplicht zijn excuses aan te bieden aan de **gepeste leerling**. Dit kan ook via een excuusbrief die hij aan de leerkracht en de gepeste laat lezen.

We maken de pestkop ook duidelijk dat **een verandering in zijn gedrag** ook opgemerkt zal worden en eventueel **beloond** met een schouderklopje of een aanmoedigend woordje, tenminste als hij zich aan de regels houdt.

Indien we vinden dat de gepeste ook sociaal weerbaarder moet worden, dient ook met hem of haar een gesprek aangegaan te worden.

In moeilijk oplosbare situaties kan zowel voor daders en slachtoffers externe hulp ingeroepen worden (CLB) voor een sociale vaardigheidstraining.

4. Vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders

In principe is de klastitularis ook de vertrouwenspersoon van de leerlingen en ouders.

Naargelang de situatie kan ook de zorgcoördinator en/of de directie deze rol vervullen.

Adviezen aan de ouders van onze leerlingen

1. Adviezen

Advies 1

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Toch moet iedere partij waken over haar eigen **grenzen**. Het kan nooit de bedoeling zijn dat ouders op school, en ook niet aan de poort of op de weg naar school of thuis, **eigenhandig** het probleem willen oplossen. Er moet overleg zijn met de leerkrachten en/of zorgcoördinator en de directie.

Advies 2

Voor een pestgedrag op school blijft de inbreng van ouders bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Neem altijd **eerst** contact op met de school alvorens in contact te treden met de ouders van de andere partij. De emotionele betrokkenheid bij uw eigen kind kan soms te groot zijn om een juist inzicht te krijgen.

Advies 3

Ouders maken thuis tijd om met hun kinderen over het probleem te praten en laten het kind duidelijk aanvoelen dat ze **achter de aanpak** van de school staan. Geloof samen met uw kind dat er een eind aan het pesten zal komen.

Advies 4

Indien u erachter komt dat het kind zijn probleem niet durft melden op school, vragen wij u om uw kind in eerste instantie toch te stimuleren om naar de leerkracht toe te stappen. Pas als dat niet lukt, neemt uzelf contact op met de school.

Advies 5

Als pesten **niet op school** gebeurt, maar op straat of in een hobbyclub, probeert u contact op te nemen met de ouders van de andere partij om het probleem bespreekbaar te maken. Een school mag immers niet voor conflicten buiten haar muren

verantwoordelijk gesteld worden. Het is echter aan te raden om ook de school op de hoogte te brengen. Vaak breiden broeihaarden zich uit naar andere locaties.

Advies 6

Ouders geven zelf het goede voorbeeld hoe een conflict kan opgelost worden.

Advies 7

Stimuleer uw kind om voor zichzelf op te komen, maar ook voor anderen.

Advies 8

Geloof niet steeds alles wat uw kind zegt, maar tracht door gerichte vragen te stellen en het aanhoren van alle partijen, een mening te vormen vooraleer u een oordeel uitspreekt over uw kind.

Advies 9

Stimuleer uw kind zeker niet om het recht in eigen hand te nemen en zeker niet op een gewelddadige manier.

Advies 10

Indien uw kind op school reeds bestraft werd voor zijn daden, is het niet nodig om thuis nog een extra straf op te leggen. Wijs wel in een gesprek op de gevolgen van het pestgedrag en laat duidelijk uw afkeuring blijken. Reageer ook positief op elke gedragsverbetering, hoe bescheiden ook.

2. Tips en info om pesten bespreekbaar te maken

info bij de zorgcoördinator of directie

info klasse voor ouders www.klasse.be/ouders

kinderboeken en literatuur in de gemeentelijke bibliotheek

nuttige websites

www.pestten.net

www.omgaanmetpesten.nl

www.pestten.be

www.weerbaar.info

No blame-methode

Stap 1

Gesprek tussen het doelwit (= gepeste) en de leerkracht

De leerkracht houdt een gesprek over beleving en gevoelens met de gepeste en geeft uitleg over de methode. Hij legt vooral de nadruk op het niet-bestraffende en vraagt of de gepeste akkoord gaat met de aanpak. De leerkracht stelt samen met het doelwit een groep samen die het probleem gaat aanpakken en spreekt duidelijk af wat niet en wat wel mag gezegd worden.

Stap 2

Groep wordt samengeroepen (het doelwit is niet bij de groep!)

De groep bestaat uit 6 à 8 personen en wordt vertegenwoordigd door: de pester, eventuele meelopers, positief ingestelde kinderen en een leerkracht. De leerkracht vraagt hen om samen een probleem op te lossen.

Stap 3

Het gesprek en een plan voor een week opstellen. Het probleem wordt duidelijk geschetst door de leerkracht. Hij maakt de groep duidelijk dat we niet op zoek zijn naar schuldigen, maar wel naar oplossingen. De gevoelens van het doelwit worden benadrukt. Iedereen binnen de groep moet met concrete voorstellen op de proppen komen. Alle positieve voorstellen worden aanvaard. Ik-boodschappen zijn hier heel belangrijk!

'Ik ga proberen om...'

'Ik wil wel eens kijken of...' enz.

Maak een afspraak om elkaar na een week weer opnieuw te spreken en benadruk nog eens dat ze ook daadwerkelijk moeten doen wat afgesproken is. Vertel ook dat ze altijd raad mogen komen vragen. En ...sluit het gesprek positief af.

Stap 4

Individuele korte gesprekken na 1 week.

Waarom individueel? Om te voorkomen dat er een competitieve sfeer gecreëerd wordt. Is het gestopt? Ben je tevreden? Ook met het doelwit wordt even gesproken. Indien deze nog niet tevreden is, kan de groep opnieuw samen geroepen worden.

Stap 5

Bijkomende evaluatie momenten

Afhankelijk van de situatie of op vraag van het doelwit. Belangrijk is in ieder geval dat het doelwit nadien geregeld bevroegd wordt of de pesterijen al dan niet gestopt zijn.

De vijfsporenaanpak

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.

Zorgen voor follow-up gesprekken.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.

Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.

Zorgen voor follow-up gesprekken.

De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen:

Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.

Ouders op de hoogte houden van peestsituaties.

Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.

Zonodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.

De school neemt stelling tegen het pesten.